

2. Beschrijving van de wijk

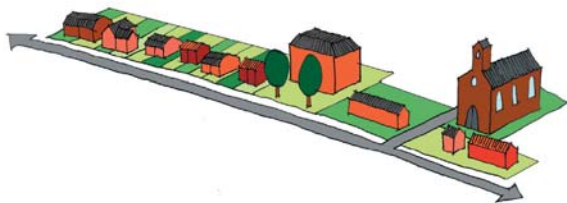
2.1 Ruimtelijk

De wijk de Bouwen is een overwegend naoorlogse wijk, die gefaseerd en geleidelijk achter de lintbebouwing aan de randen van de wijk tot stand is gekomen. Door deze geleidelijke en gefaseerde ontwikkeling is de Bouwen ook een afwisselende wijk met een gevarieerde bebouwing en een aantal kenmerkende groenelementen.

Door bureau SVP is in 2004 een ruimtelijke analyse opgesteld met een beschrijving van de karakteristiek van de te onderscheiden onderdelen.

a. De oude randen

Hoewel de verkavelingstypologie van de linten overeenkomt, zijn er ook verschillen merkbaar. Het lint langs de Burgemeester Wuiteweg bestaat voor een groot deel nog uit de historische bebouwing. In het lint zijn diverse voorzieningen opgenomen die een functie voor heel Drachten hebben (school, kerk). De lintbebouwing aan de Zuidkade kent een minder losse structuur. De bebouwing heeft een wat grotere massa, niet zozeer in de hoogte als wel in de breedte. Ook in functioneel opzicht wijkt dit lint met veel horecaondernemingen sterk af. De Zuiderdwarvaart heeft overwegend een woonfunctie. Veel nieuwere bebouwing is ingepast in de lintbebouwingstructuur waardoor het historische beeld minder aanwezig is dan bij de Burgemeester Wuiteweg. De losse bebouwingsstructuur is met de nieuwe invullingen in stand gebleven.

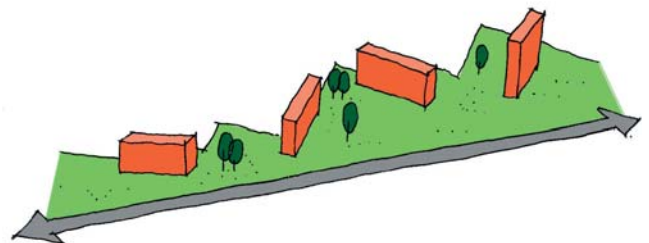
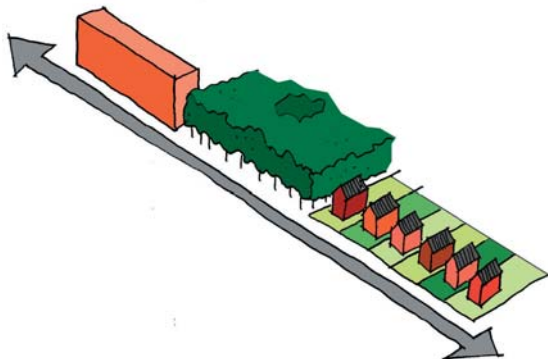

b. de nieuwe randen

De nieuwe randen maken evenals de historische linten ook onderdeel uit van de hoofdstructuur van Drachten, maar zijn later ontstaan. Ze zijn geen onderdeel van de historische structuur. De nieuwe randen vallen uiteen in twee typologieën: enerzijds de Berglaan en anderzijds de dr. Martin Luther King Singel. De eerste typologie kenmerkt zich door differentiatie, de tweede door een grote eenheid in beeld.

De verschillende bebouwingstypologieën in verschillende massa's van de Berglaan kennen ook een verschillende functionele invulling. Het is een toegangsweg naar het centrum van Drachten. De functionele variatie kondigt de nabijheid van het centrum aan, hier past ook een schaalvergroting bij. De bebouwing bestaat uit grotere ensembles die op hun beurt weer uiteen kunnen vallen in een verzameling individuele gebouwen met één karakteristiek, zoals bijvoorbeeld de historische bebouwing aan de Berglaan. De eenheid binnen deze ensembles is karakteristiek voor dit onderdeel van de nieuwe randen.

Ook de rand aan de zuidzijde van De Bouwen heeft een eigen bebouwingstypologie die de rand verzelfstandigt ten opzichte van de woonwijk. De zuidrand van de wijk is een typische naoorlogse stadsrand waarbij bebouwing in een losse structuur in het groen is gelegen. De functies variëren ook in deze rand, maar er is hier minder duidelijk sprake van ensembles. Alleen de schakering van galerijflats vormen een stedenbouwkundig ensemble. De overige bebouwing staat meer op zichzelf. De bouwhoogte varieert van 6 tot 14 lagen, de gebouwen staan deels haaks dan weer parallel aan de weg en zijn voorzien van een platte afdekking. Het parkeren vindt geclusterd tussen de gebouwen plaats. Deels in het openbaar gebied, deels op eigen terreinen die zijn afgesloten met een hek.

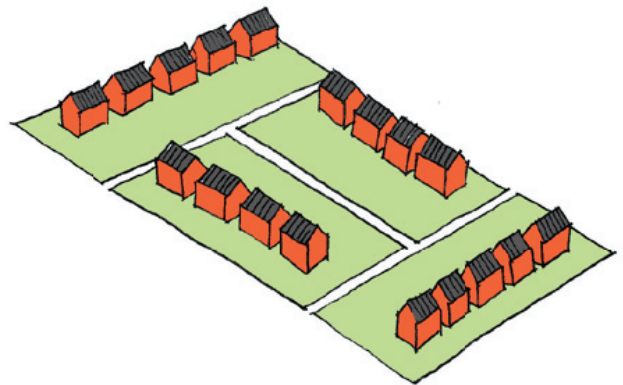
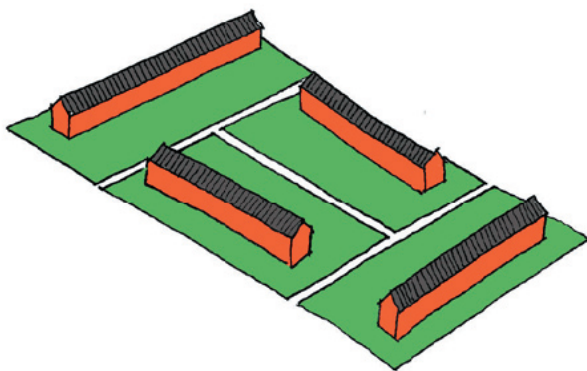

c. De laagbouwbuurtjes

De laagbouwbuurtjes behoren tot de vulling van de wijk. De grondgebonden woningen zijn over het algemeen in een open bouwblokstructuur geplaatst. Blokken staan parallel aan de straat, waarbij de koppen ook bebouwd zijn. De woningen liggen binnen het bouwblok op één rooilijn. Uitzondering hierop zijn de vrijstaande woningen, de rooilijn verspringt hier licht. In de Bouwen zijn bouwblokken met rijenwoningen, twee-onder-één kapwoningen en vrijstaande woningen. Zowel in de openbare ruimte als op het kavel vindt het parkeren plaats.

Binnen de laagbouwbuurtjes zijn ensembles te onderscheiden die verschillend van formaat zijn. De ensembles kenmerken zich door eenzelfde bebouwingstypologie en architectuur. De ene keer heeft het ensemble de omvang van een open bouwblok de andere keer vormen meerdere bouwblokken één ensemble. Op de kaart hiernaast zijn de verschillende ensembles met een eigen kleur aangegeven.

De opbouw van de bouwblokken is grotendeels identiek, op een lager schaalniveau zijn de verschillen zichtbaar. Juist deze verschillen maken de wijk kleurrijk en zijn bepalend voor de karakteristiek van de wijk.

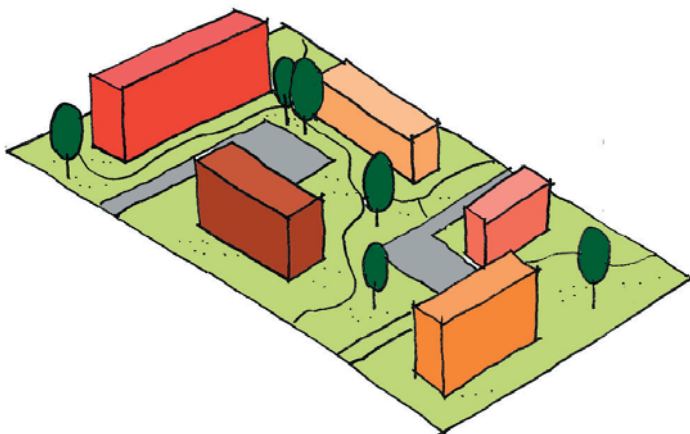
d. gemengde bebouwing in het groen

Het andere deel van de vulling van de wijk bestaat uit gemengde bebouwing. Hieronder verstaan we bebouwing, over het algemeen gestapeld, die in een losse structuur in het groen ligt. Er zijn geen of nauwelijks rooilijnen. Ook van ensembles is geen sprake. De gebouwen staan op zichzelf en hebben ook allemaal een eigen architectuurbeeld.

Parkeren is vaak geclusterd tussen de gebouwen. De mooiste oplossing laat een inpassing van het parkeren in het groen zien. Het groen loopt dan door tot aan de voorzijde van de gebouwen, waardoor deze in het groen komen te staan. Dit groen zorgt voor de samenhang in de wijk, mits het openbaar toegankelijk is. Met name in het zuiden van de wijk is de status van het groen af en toe onduidelijk, hier zouden dan ook in de toekomst duidelijkere keuzes gemaakt moeten worden.

De bouwhoogte varieert van 3 tot 9 lagen, bij de gestapelde bebouwing en 1 tot 2 bouwlagen bij de grondgebonden woningen.

Dit gevarieerde beeld bepaalt de veelkleurigheid van de wijk en is één van de karakteristieken van de wijk. Teveel variatie binnen het gezichtsveld kan onrustig gaan werken. Belangrijk is dat de bebouwingsdichtheid niet te hoog is. In de huidige situatie is ongeveer 30% van het kavel bebouwd.

Samenvatting en conclusie

De Bouwen is een gevarieerde Drachtster wijk. De onderdelen van de wijk hebben hun geheel eigen karakteristiek en met elkaar samen vormen ze een woonwijk die door veel bewoners, zo blijkt uit de wijkatlas, als plezierig wordt ervaren. Bij een verdere ontwikkeling van de wijk dient de karakteristiek behouden te blijven. De ruimtelijke randvoorwaarden voor projecten zullen aan deze karakteristiek ontleend worden.

2.2 Bevolking

De Bouwen is niet alleen ruimtelijk gevarieerde buurt, maar ook in bevolkingssamenstelling. Uit de gemeentelijke wijkatlas blijkt dat er in de wijk ruim 3.300 inwoners zijn, verdeeld over ruim 2000 huishoudens.

Inwoners naar leeftijd (in %) en bevolkingsontwikkeling, per wijk

Buurtindeling	Bevolking naar leeftijd (%)			Aantal inwoners				Huishoudens	
	0-24 jaar	25-64 jaar	65+ jaar	2005	2004	2003	saldo 1 jaar	2005	2004
1 Centrum	15%	41%	44%	1.082	1.037	1.026	+45	675	657
2 De Wiken	29%	54%	17%	5.871	5.947	5.928	-76	2.971	2.973
3 De Singels	23%	47%	29%	4.179	4.145	4.157	+34	1.999	1.956
4 De Drait	31%	59%	10%	6.907	6.807	6.777	+100	2.959	2.909
6 De Venen	34%	55%	11%	2.987	3.076	3.076	-89	1.263	1.264
7 De Folgeren	35%	59%	6%	5.434	5.222	5.159	+212	2.157	2.081
8 De Swetten	29%	54%	17%	4.569	4.633	4.555	-64	2.269	2.295
9 De Bouwen	17%	37%	46%	3.344	3.325	3.309	+19	2.061	2.067
10 Noord-Oost	30%	54%	15%	3.922	3.854	3.961	+68	2.126	2.054
13 De Trisken	38%	59%	3%	5.152	5.071	4.890	+81	2.174	2.162
Drachten totaal	30%	54%	16%	43.447	43.117	42.838	+330	20.654	20.418
21 Buitengebied Noord	33%	54%	13%	4.305	4.288	4.310	+17	1.701	1.685
22 Buitengebied West	32%	55%	12%	3.077	3.027	3.022	+50	1.212	1.161
23 Buitengebied Oost	32%	55%	13%	3.563	3.517	3.517	+46	1.446	1.439
Buitengebied totaal	33%	54%	13%	10.945	10.832	10.849	+113	4.359	4.285
Gemeente totaal	30%	54%	16%	54.392	53.949	53.687	+443	25.013	24.703

Bron: GBA Smalingerland. Meetdatum: 1 oktober 2005 (cijfers in grijs: 1 oktober 2004 en 2003). Saldo 1 jaar is het verschil tussen 1 oktober 2005 en 1 oktober 2004 (dus de toename in het laatste jaar).

Uit de leeftijdsstatistiek valt onmiddellijk het relatief grote aantal mensen ouder dan 65 jaar op. Voor het belangrijkste deel wordt dit percentage verklaard door instellingen in de wijk en de daarbij behorende wooneenheden en aanleunwoningen. Een aanvullende verklaring is de korte afstand tot het centrum en de nabijheid van goede voorzieningen.

De relatief oude bevolking heeft uiteraard invloed op de samenstelling van de huishoudens. Het aantal alleenstaanden en samenwonenden zonder kinderen is veel groter dan gemiddeld in Drachten of de gemeente als totaal.

Voor zover het gezinnen met kinderen betreft valt op dat het gemiddelde aantal kinderen per gezin laag en het aandeel van de eenoudergezinnen groot is. Met name het oostelijke deel van de wijk scoort hier opmerkelijk. Dit cijfer, samen met een aantal sociaal-economische indicatoren uit de wijkatlas, wijst op een risico van een buurt waar problemen zich kunnen gaan opstapelen.

Kinderen en gezinnen, per wijk

Wijkindeling	gez.m.kind 0-17		kinderen 0-17		gem.aantal kinderen per gezin	kinderen per 100 volwassenen	
	totaal aantal	waarvan eenouder	totaal aantal	waarvan eenouder		2005	2004
1 Centrum	54	19%	95	13%	1,76	10	10
2 De Wiken	652	25%	1.197	21%	1,84	26	27
3 De Singels	399	11%	745	10%	1,87	22	22
4 De Drait	897	15%	1.676	13%	1,87	33	34
6 De Venen	373	18%	728	16%	1,95	34	37
7 De Folgeren	810	9%	1.526	6%	1,88	40	40
8 De Swetten	520	24%	918	20%	1,77	25	25
9 De Bouwen	225	27%	393	22%	1,75	14	13
10 Noord-Oost	410	30%	684	26%	1,67	22	22
13 De Trisken	800	13%	1.435	12%	1,79	39	39
Drachten totaal	5.140	18%	9.397	15%	1,83	28	29
21 Buitengebied Noord	550	9%	1.126	8%	2,05	36	36
22 Buitengebied West	373	6%	755	5%	2,02	34	33
23 Buitengebied Oost	451	8%	877	6%	1,94	33	32
Buitengebied totaal	1.374	8%	2.758	7%	2,01	34	34
Gemeente totaal	6.514	16%	12.155	13%	1,87	29	30
901 De Bouwen noord	57	16%	103	15%	1,81	18	16
902 De Bouwen west	23	17%	47	9%	2,04	7	7
903 De Bouwen oost	130	26%	219	20%	1,68	22	23
904 De Bouwen zuid	5	x	10	x	2,00	2	2

Bron: wijkatlas Smallerland 2006

Samenvatting en conclusie

De Bouwen is een gevarieerd samengestelde wijk, met een groot percentage ouderen als gevolg van de instellingen in de wijk en de specifieke woongebouwen voor ouderen. De gevarieerde bevolkingssamenstelling is een kwaliteit maar met name in het noordelijke en oostelijke deel van de wijk dreigt in sommige buurten een sociaal-economisch eenzijdige bevolkingssamenstelling. Dit mag er niet toe leiden dat dit deel van de wijk een probleebuurt gaat worden.

Bij de uitwerking van plannen zal expliciet aandacht moeten worden besteed aan de wijze waarop enerzijds betaalbare woningen voor de wijk behouden blijven en anderzijds hoe voorkomen wordt dat sommige buurten wegzakken tot probleebuurten.

Een tweede aandachtspunt is de huisvesting van ouderen en senioren. Het beleid is niet gericht op een structurele toename van deze bevolkingscategorie in de wijk. Maar een andere spreiding waardoor minder oudere mensen wonen in specifieke complexen en meer ouderen (met de beschikbaarheid van de noodzakelijke zorg- en welzijnsdiensten) een zelfstandige woning hebben tussen de andere wijkbewoners, is wel een belangrijke inzet voor de wijkvernieuwing.

2.3 Voorzieningen

Onderwijsvoorzieningen

Centraal in de wijk ligt de Protestant Christelijke Basisschool De Spreng. Deze tienklassige basisschool fungeert als wijksschool. De huidige gebouwen staan op de nominatie om tussen vijf en tien jaar vervangen te worden door nieuwbouw. Deze nieuwbouw dient niet alleen te voorzien in een nieuwe school met bijbehorende buitenschoolse opvang maar ook in een peuterspeelzaal en een wijksteunpunt met een voorziening voor jeugd en jongeren. De nieuwe wijksschool neemt daarmee ook de functie over van de voorzieningen in het wijkgebouw "De Zonnestraal".

In het zuiden van de wijk staat de Protestant Christelijke school voor speciaal onderwijs: Sjalom. Deze school heeft een functie voor het hele zuidelijke deel van Drachten e.o.

Maatschappelijke voorzieningen

In de wijk is momenteel een aanloophuis voor dak- en thuislozen gevestigd: 't Anker. Daarnaast zijn er in de wijk een aantal kerken met bijbehorende voorzieningen, een begraafplaats en een kleine standplaats voor woonwagens.

Medische voorzieningen

In de wijk zijn twee huisartsenpraktijken en een praktijk voor fysiotherapie gevestigd. Het gemeentelijk beleid is er op gericht om gedurende een aantal jaren de eerste lijn medische zorg te concentreren in vier wijkgezondheidscentra. Eén daarvan dient in het zuidoostelijke deel van Drachten te komen, bij voorkeur in de Bouwen. Hierdoor is een goede medische voorziening in een wijk met veel oudere mensen gewaarborgd.

Daarnaast zijn er in de wijk een drietal verzorgingsinstellingen: Rispinge, Servotel en Warrenhove met bijbehorende "aanleunappartementen". Het landelijke en ook gemeentelijke beleid is er op gericht om in de toekomst wonen en zorg meer te scheiden. Middels goede huisvesting en een sterke zorg-infrastructuur worden mensen in de gelegenheid gesteld om langer thuis, in hun eigen sociale omgeving te blijven wonen. De capaciteit en vooral de schaal van zorginstellingen zal verkleinen in ruil voor hoogwaardige woonvoorzieningen waar rekening gehouden wordt met (waar nodig) intensieve zorg thuis.

Grenzend aan de wijk ligt het verpleeghuis Bertilla. Deze instelling maakt op dit moment al de slag naar schaalverkleining. Onderdelen van de capaciteit worden verplaatst naar verschillende wijken, waardoor de schaal verkleind wordt en de integratie met de buurt wordt vergroot.

Sport- en spelvoorzieningen

In de wijk zijn geen formele sportvoorzieningen. Het groene plein bij de Klaverweide / Bouwakker is een plek die geschikt is voor sport en spel. Recent is daarvoor een basketbalveld ingericht en zijn er maatregelen ingevoerd ter verbetering van de sociale veiligheid.

Tussen de Hooiweg en de Burefen is in overleg met wijkbewoners een speelterrein voor jonge kinderen gerealiseerd. De overige kleinschalige speelvoorzieningen in de wijk functioneren niet en zullen worden verwijderd.

Het Reidingpark, de belangrijkste groenvoorziening in het noordelijke deel van de wijk functioneert nauwelijks voor sport en spel. In het verleden gerealiseerde voorzieningen zoals de jeux-de-boulesbaan worden nauwelijks gebruikt.